

МИТНЕ ПРАВО УКРАЇНИ ЯК КОМПЛЕКСНА ГАЛУЗЬ ПРАВА

Митне право – відносно нова молода наука, тому хоча митна справа існує з давніх часів, її правовий аспект мало досліджений та недостатньо розроблений.

Без митного права є неможливим створення нормально функціонуючого митного механізму, в основу якого покладено систему виконавчої влади в особі митних органів. Зі становленням України як незалежної держави врегулювання митної справи стало одним із перших та пріоритетних завдань України. Законодавство України про митну справу є відносно молодим і розвивається з урахуванням національних традицій та правової системи, а також міжнародного законодавства з питань митної справи.

В науці поняття митного права виводиться із загальнотеоретичних підходів до права як галузі, науки та навчальної дисципліни. Митне право як наука – система поглядів, теорій та уявлень про урегульовані митним законодавством відносини. Як навчальна дисципліна митне право – сукупність необхідних знань та вмій для тих, хто його вивчає. Як самостійна галузь права, митне право являє собою систему правових норм, що регулюють суспільні відносини у галузі митної справи.

Як і будь-яка інша галузь права, митне право має власний предмет і метод правового регулювання, внутрішню будову і джерела. Загалом митне право регулює комплекс однорідних суспільних відносин, пов'язаних з переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон, установленням державою певного митного режиму, стягненням митних платежів, митним оформленням, митним контролем і іншими заходами реалізації митної політики. Митне право має як свою сферу регулювання, так і своє законодавство, зокрема, основними є Конституція України, Митний кодекс України від 13.03.2012, Закон України «Про Митний тариф України» від 19.10.2022, «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16.04.1991 та ін. До підзаконних нормативно-правових актів належать Укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України. Джерелами митного права також є міжнародні угоди з питань митної справи, до яких приєдналась Україна у встановленому порядку.

Метод правового регулювання є також необхідною ознакою, що поряд із предметом правового регулювання кладе в основу поділу й групування норм по галузях. За характером владних повноважень методи можна поділити на імперативний і диспозитивний.

Імперативний метод – це метод владних приписів і заборон. Особа, що переміщує товари або транспортні засоби через митний кордон обов'язково вступає в певні відносини з державними (в першу чергу митними) органами, які контролюють дотримання ним встановлених правил поведінки у цій сфері.

Диспозитивний – це метод дозволу, застосовується у цивільному праві. У галузі митного права використовується лише у тих випадках коли поведінка суб'єктів регламентується цивільно-правовими нормами.

В митному праві діють і норми міжнародного права. Найбільш тісний зв'язок митне право має з такими галузями права: конституційним, адміністративним, фінансовим, цивільним.

Враховуючи те, що митне право переслідує публічно-правові інтереси, основи державних відносин, які становлять предмет конституційного права, є фундаментом для усього митного механізму. Конституційні положення, які містяться у нормах, що стосуються митної справи, знаходять своє подальше втілення у нормах митного права.

Як і адміністративному праву, митному праву притаманний імперативний метод регулювання. Крім того, порушення митних правил є різновидом адміністративних правопорушень, саме тому, здійснюючи правоохоронну діяльність, працівники митних органів звертаються до норм Кодексу України про адміністративні правопорушення.

Митні органи є суб'єктами фінансової діяльності держави, що знаходить своє вираження у формуванні доходної частини державного бюджету. Доходи від зовнішньоторговельної діяльності – вагома частина казни України. Фінансово-правові аспекти митного законодавства полягають у використанні положень, встановлених в нормах джерел фінансового права – Податкового і Бюджетного кодексів України, інших законодавчих актів.

У сфері митної справи суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності використовують і норми цивільного законодавства. Договори про надання послуг, про перевезення вантажів, про зберігання товару, заставні зобов'язання – усе це сфера регулювання цивільного права. Митне законодавство містить банкетні норми, у яких містяться посилання на цивільно-правові норми.

Отже, найбільш вірогідною можна вважати позицію, яка підкреслює комплексність галузі митного права. З цього випливає, що митне право – це комплексна галузь права, що представляє собою систему правових норм різної галузевої належності, які встановлюються або санкціонуються державою й призначені для регулювання суспільних відносин, що складаються в процесі і з приводу переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України.

рекомендації.